

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN TERMİNOLOJİDEKİ YERİ, NİTELİĞİ, KAYNAĞI, KAPSAMI VE TEMELİNDE YATAN TEORİLER

I. “DİPLOMASİ” KAVRAMI VE DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN SİYASAL YÖNÜ.....	25
II. “DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK” KAVRAMI VE TERMİNOLOJİDEKİ YERİ.....	39
A. Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Terimlerinin Anlamlarındaki Ayırt Edici Unsurlar	43
B. Kodifikasyon Çalışmaları Döneminde “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Terimlerinin Kullanımı.....	51
1. Devlet- Dışı Aktörler Tarafından Yapılan Kodlama Çalışmalarında Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Kavramları.....	51
2. 1961 Tarihli Viyana Sözleşmesi’nin Kodifikasyonu Sürecinde Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Kavramları.....	57
3. 1961 Tarihli Viyana Sözleşmesi’nde Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Kavramları.....	60
C. Uluslararası Adalet Divanı Kararlarında Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Kavramları.....	62
D. Öğretinin Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Kavramlarına Yaklaşımları	68
E. Diplomatik “Dokunulmazlık, Ayrıcalık ve Bağışıklık” Terimlerinin Kullanımına İlişkin Önerimiz	75
III. DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN NİTELİĞİ, KAYNAĞI VE KAPSAMI	82
A. Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Niteliği	82

B.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Kaynakları	82
1.	Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kaynağı Olarak “Örf ve Adet Hukuku”	84
2.	Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kaynağı Olarak “Antlaşma Hukuku”	85
3.	Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kaynağı Olarak “Hukukun Genel İlkeleri”	87
4.	Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kaynağı Olarak “Yargı Kararları” ve “Öğreti”	88
5.	Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kaynağı Olarak “Ulusal Hukuk Düzenlemeleri”	89
C.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Kapsamı	94
IV.	DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN TEORİK TEMELLERİ	99
A.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Teorik Bir Temeli Olarak “Temsili Karakter” Teorisi	100
B.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Hukuki Bir Temeli Olarak “Ülke-Dışılık” Teorisi	106
C.	İşlevsel Gereklilik Teorisi	110
D.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Teorik Temellerine İlişkin 1961 Tarihli Viyana Sözleşmesi’nin Kodifikasyon Sürecinde Yaşanan Tartışmalar ve Kabul Gören Kuramsal Yaklaşımlar	114

İKİNCİ BÖLÜM

DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN TARİHÇESİ

I.	DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN EVRİMSEL YÖNÜ	119
II.	ANTİK ÇAĞ’DAN KLASİK DÖNEME DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN GELİŞİMİ	121
A.	Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Orijini	122
1.	Antik Çağ’da Diplomatik Dokunulmazlık İlkesi	124
a.	Antik Yakın Doğu Medeniyetlerinde Diplomatik Dokunulmazlık İlkesi	124
b.	Antik Hindistan ve Çin Medeniyetlerinde Diplomatik Dokunulmazlık	131
c.	Antik Yunan Döneminde Diplomatik Dokunulmazlık Uygulaması	134
d.	Antik Roma Devleti ve Roma İmparatorluğu Dönemlerinde Diplomatik Dokunulmazlık Uygulaması	138
e.	Antik Çağ’a İlişkin Genel Değerlendirme	143
2.	Orta Çağ Döneminde Diplomatik Dokunulmazlık İlkesi	144

a. Erken Orta Çağ'da "I. Justinianus" Dönemi.....	145
b. Bizans İmparatorluğu Dönemi.....	146
c. Orta Çağ Döneminde Papalığın Diplomatik Dokunulmazlıklara Etkisi.....	148
d. Orta Çağ Döneminde İslam Hukukunun Diplomatik Dokunulmazlık Anlayışı ve Uygulamaları.....	150
e. Orta Çağ'da Diplomatik Dokunulmazlıkların Din Dışı Öğelere Dayandırılması.....	154
3. Rönesans Döneminin Diplomatik Dokunulmazlık Prensibinin Gelişimine Katkısı.....	156
4. Klasik Dönemde Diplomatik Dokunulmazlık Prensibi.....	162
III. KLASİK DÖNEM SONRASI DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİNİN GELİŞİMİ.....	166
A. On Dokuzuncu Yüzyılda Diplomatik Dokunulmazlık Prensibi.....	166
B. Yirminci Yüzyılda Diplomatik Dokunulmazlık Prensibi.....	171
1. Milletler Cemiyeti Döneminde Diplomatik Dokunulmazlık İlkesinin Kodifikasyonu.....	175
2. Birleşmiş Milletler Sisteminde Diplomatik Dokunulmazlıkların Kodifikasyonu.....	177

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1961 TARİHLİ VİYANA SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK PRENSİBİ

I. GENEL OLARAK.....	185
II. DİPLOMATİK MİSYON BİNALARININ DOKUNULMAZLIĞI.....	186
A. Misyon Şefinin Rızası Olmadan Misyon Binasına Girilememesi.....	193
B. Kabul Eden Devletin Misyon Binalarına Yönelik Olası Saldırıları Önleme ve Saldırının Gerçekleşmesi Halinde Koruma Yükümlülüğü...	197
C. Diplomatik Misyon Binalarının Mülklerinin Dokunulmazlığı.....	203
D. Diplomatik Misyon Binalarına Sığınma Hakkı.....	220
E. İbadet Özgürlüğü Kapsamında Diplomatik Misyon Binalarının Dokunulmazlığı.....	229
III. DİPLOMATİK MİSYONUN ARŞİV VE EVRAKLARININ DOKUNULMAZLIĞI.....	231
IV. DİPLOMATİK MİSYONUN RESMİ AMAÇ İÇİN HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ.....	236
A. Diplomatik Misyonun Resmi Yazışmalarının Dokunulmazlığı.....	239
B. Diplomatik Çantanın Dokunulmazlığı.....	242
C. Diplomatik Kuryenin Dokunulmazlığı.....	251

V. DİPLOMATİK AJANIN DOKUNULMAZLIĞI	255
A. Diplomatik Ajan ile Dokunulmazlıklardan Faydalananak Diğer Kişilerin Dokunulmazlığının Başlama ve Sonlanma Süresi	257
B. Diplomatik Ajanın Şahsi Dokunulmazlığının Kapsamı	263
1. Diplomatik Ajanın Gözaltına Alınamaması ve Tutuklanamaması	264
2. Kabul Eden Devletin Diplomatik Ajana Saygı Gösterme, Olası Saldırıları Önleme ve/veya Yönelmiş Saldırlara Karşı Koruma Yükümlülüğü	267
C. Diplomatik Ajanın Özel Konutu, Belgeleri, Yazışmaları ve Şahsi Malvarlığının Dokunulmazlığı	271
VI. DİPLOMATİK AJANIN AİLE MENSUPLARININ DOKUNULMAZLIĞI	275
VII. DİPLOMATİK MİSYONUN İDARİ VE TEKNİK PERSONELİ İLE AİLE MENSUPLARININ DOKUNULMAZLIKLARI	284
VIII. DİPLOMATİK MİSYONUN HİZMET KADROSU ÜYELERİ İLE ÖZEL HİZMETÇİLER VE BUNLARIN AİLE MENSUPLARININ DOKUNULMAZLIKLARI	290
IX. DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIK SAHİBİ KİŞİLERİN İSTENMEYEN KİŞİ İLAN EDİLMESİ (<i>Persona Non Grata</i>)	295

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIKLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLALİ VE DEVLETLERİN ULUSLARARASI SORUMLULUĞU

I. GENEL OLARAK	303
II. 1961 TARİHLİ VİYANA SÖZLEŞMESİ'NDEN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLAL EDİLMESİNDE DEVLETLERİN ULUSLARARASI SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN TEMEL ÇERÇEVE	311
A. Yabancı Diplomatik Misyonunu Kabul Eden Devlet ile Üçüncü Devletlerin Diplomatik Dokunulmazlıklara İlişkin Yükümlülüklerini İhlal Etmesi	323
B. Diplomatik Misyonu Gönderen Devletin Diplomatik Dokunulmazlıklara İlişkin Yükümlülükleri İhlal Etmesi	344
C. Kabul Eden ve Gönderen Devletin "Uluslararası Yükümlülüğü İhlal Eden Eylemlerinin" Aynı Vakada Kesişmesi	357
III. ULUSLARARASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ İHLAL EDEN EYLEMİN HUKUKA UYGUN SAYILMASINI GEREKTİREN DURUMLAR	359
A. Diplomatik Dokunulmazlığı İhlal Eden Eyleme Gönderen Devletin İzin Vermesi (<i>Consent</i>)	361
B. Diplomatik Dokunulmazlığın İhlaline Konu Eylemin Meşru Müdafaa Sınırları İçerisinde Olması (<i>Self-defence</i>)	362

C. Diplomatik Dokunulmazlığın İhlaline Konu Eylemin “Karşı Önlemler” Kapsamında Olması (<i>Countermeasures</i>).....	366
D. Diplomatik Dokunulmazlığın İhlaline Konu Eylemin Mücbir Sebepler Kapsamında Olması (<i>Force majeure</i>)	369
E. Diplomatik Dokunulmazlığın İhlaline Konu Eylemin Meşru Görülmesinde Zorda Kalma (<i>Distress</i>)	374
F. Diplomatik Dokunulmazlığın İhlaline Konu Eylemin Meşru Görülmesinde Zaruret Hali (<i>Necessity</i>).....	377
G. BM Güvenlik Konseyi Kararları Çerçevesinde Hareket Edilmesi.....	380
IV. DİPLOMATİK DOKUNULMAZLIKLARA İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLAL EDİLMESİNİN SONUÇLARI	382
SONUÇ	387
KAYNAKÇA.....	405
EKLER.....	431